

บันทึก

เรื่อง ปัญหาเรื่องบำนาญพิเศษ

หนังสือเลขที่การคณะรัฐมนตรีที่ ๑๐๒๔๙/๒๕๕๐ ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๐ ส่งปัญหาการจ่ายบำนาญพิเศษให้แก่ครอบครัวของนายเชาว์ วีระพงศ์ และปัญหาเรื่องบำนาญพิเศษอีกบางประการ ตามที่กระทรวงการคลังได้แจ้งมาเพื่อขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกา วินิจฉัยให้ความเห็น

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย กองที่ ๑) ได้พิจารณาแล้ว ขอเสนอความเห็นดังต่อไปนี้

เรื่องนายเชาว์ วีระพงศ์ กรณีได้ความว่า เมื่อวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๔๗ นายเชาว์ วีระพงศ์ ปลัดอำเภอ อำเภอลอง จังหวัดแพร่ ได้ไปราชการท่องเที่ยวที่บ้านใหม่ หมู่ที่ ๑ ตำบลวังชิ้น เพื่อสืบหาหลักฐานเรื่องนายดวง วีระชาติ กระทำการทุจริตต่อหน้าที่ตามคำสั่งของนายอำเภอลอง ขณะเดินทางกลับเวลากลางคืน ได้ถูกคนร้ายลอบยิงตาย ต่อมานายดวง วีระชาติ กับพวกได้ถูกฟ้องเป็นจำเลยฐานสมคบกันฆ่านายเชาว์ วีระพงศ์ ตายโดยเจตนา แต่ศาลได้พิพากษาให้ยกฟ้อง ปล่อยตัวจำเลยไป กระทรวงมหาดไทยได้พิจารณาแล้ว เห็นว่านายเชาว์ วีระพงศ์ ได้ตายในหน้าที่ราชการจริง จึงขอให้กระทรวงการคลังจ่ายบำนาญพิเศษให้แก่ครอบครัวของนายเชาว์ วีระพงศ์

กระทรวงการคลังเห็นว่า การจ่ายบำนาญพิเศษในกรณีที่ข้าราชการถูกประทุษร้าย นั้น จะต้องปรากฏว่า การที่ถูกประทุษร้ายนั้นเป็นเพราะเหตุปฏิบัติราชการในหน้าที่ ไม่ใช่เป็นเพราะเหตุส่วนตัว ซึ่งต้องพิจารณาตามหลักฐาน เช่นคำพิพากษา(ถ้ามี)เป็นสำคัญ แต่รายนายเชาว์ วีระพงศ์นี้ เมื่อศาลได้พิพากษาปล่อยตัวจำเลยไป ก็ไม่มีทางทราบได้ว่านายเชาว์ วีระพงศ์ ได้ถูกประทุษร้ายเพราะเหตุส่วนตัว หรือเพราะเหตุปฏิบัติราชการในหน้าที่ จึงยังจ่ายบำนาญพิเศษให้ไม่ได้

คณะกรรมการกฤษฎีกาเห็นว่า พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการฝ่ายพลเรือน พ.ศ. ๒๔๘๒ ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่เรื่องนี้เกิดขึ้น ได้บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๔ ว่า ข้าราชการผู้ใดประสพอันตรายถึงทุพพลภาพเพราะเหตุปฏิบัติราชการในหน้าที่ที่ดี ถูกประทุษร้ายเพราะเหตุกระทำการตามหน้าที่ที่ดี นอกจากจะได้รับบำนาญตามสิทธิปกติ ผู้นั้นจะได้รับบำนาญพิเศษด้วย ฯลฯ และในมาตรา ๒๗ ว่า ผู้ประสพอันตรายตามนัยดังกล่าวในมาตรา ๒๔ ถ้าต้องถึงตายเพราะเหตุนั้น ก็ให้บุตรภริยาและบิดามารดาของผู้ตายได้รับบำนาญพิเศษเป็นจำนวนถึงเงินเดือนเดือนสุดท้ายของผู้ตาย ฯลฯ

พึงเห็นได้จากบทบัญญัติข้างบนนี้ว่า การให้บำนาญพิเศษแก่ครอบครัวของ

ข้าราชการตามมาตรา ๒๗ นั้น ต้องประกอบด้วยหลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๔ ด้วย และในมาตรา ๒๔ นี้ มีหลักเกณฑ์การให้บำนาญพิเศษอยู่ ๒ ประการคือ ข้าราชการผู้นั้นต้องประสบอันตรายเพราะเหตุปฏิบัติราชการในหน้าที่ประการหนึ่ง และถูกประทุษร้ายเพราะเหตุกระทำการตามหน้าที่อีกประการหนึ่ง โดยเฉพาะในประการแรก คือการประสบอันตรายเพราะเหตุปฏิบัติราชการในหน้าที่นั้น ย่อมหมายความว่าผู้นั้นต้องประสบอันตรายในการปฏิบัติราชการในหน้าที่หนึ่ง อันตรายที่กล่าวนี้กฎหมายหาได้ระบุไม่ว่าจะต้องเกิดจากสาเหตุอย่างไร หรือใครเป็นผู้ก่อขึ้น แต่เมื่อพิจารณาถึงความมุ่งหมายของพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญในข้อที่ว่า การให้บำเหน็จบำนาญก็เพื่อจะตอบแทนความชอบในการปฏิบัติราชการ (มาตรา ๕) แล้ว ก็พอจะถือเป็นหลักได้ว่า ตามธรรมดาถ้าผู้ใดต้องประสบอันตรายในการปฏิบัติราชการในหน้าที่ ผู้นั้นก็ควรได้รับบำนาญพิเศษเว้นแต่จะปรากฏว่าอันตรายนั้นเกิดขึ้นเพราะเหตุส่วนตัว หรือผู้ประสบอันตรายนั้นเป็นผู้ก่อขึ้นเอง เพราะถ้าเป็นอันตรายที่เกิดขึ้นเพราะเหตุส่วนตัว หรือผู้ประสบอันตรายนั้นเป็นผู้ก่อขึ้นเองแล้ว ก็ย่อมจะไม่นับว่าเป็นความชอบในราชการ

ในกรณีนายเชาว์ วีระพงศ์ การที่ไปสืบหาหลักฐานเรื่องนายดวง วีระชาติ กระทำการทุจริตต่อหน้าที่ตามคำสั่งของนายอำเภอ นั้น ถือว่าเป็นการปฏิบัติราชการในหน้าที่ และเมื่อมาถูกคนร้ายลอบยิงตายในขณะเดินทางกลับจากการสืบหาหลักฐานเช่นนั้นก็นับได้ว่าเป็นการประสบอันตรายเพราะเหตุปฏิบัติราชการในหน้าที่ กับทั้งไม่มีหลักฐานอย่างหนึ่งอย่างใดที่แสดงให้เห็นว่าอันตรายนั้นได้เกิดขึ้นเพราะเหตุส่วนตัว หรือผู้ตายเป็นผู้ก่อขึ้น จึงเห็นได้ว่ากรณีนายเชาว์ วีระพงศ์ ต้องด้วยบทบัญญัติมาตรา ๒๔ ประกอบด้วยมาตรา ๒๗ แห่งพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการฝ่ายพลเรือน พ.ศ.๒๔๘๒ ดังกล่าวข้างต้น ดังนั้นครอบครัวของนายเชาว์ วีระพงศ์ จึงชอบที่จะได้รับบำนาญพิเศษ

ส่วนปัญหาเรื่องบำนาญพิเศษอีกบางประการ (รวม ๙ ข้อ) ซึ่งกระทรวงการคลังได้ขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาวินิจฉัยเสียในโอกาสนี้ด้วยนั้น คณะกรรมการกฤษฎีกาไม่อาจพิจารณาให้ความเห็นได้ เพราะปัญหาต่าง ๆ เหล่านั้นไม่ปรากฏข้อเท็จจริงโดยละเอียด อันจำเป็นอย่างยิ่งแก่การพิจารณาให้ความเห็นในปัญหาข้อกฎหมายดังที่คณะกรรมการกฤษฎีกาได้เคยชี้แจงมาแล้วในเรื่องทำนองเดียวกันนี้

(ลงชื่อ) ส. วินิจัยกุล

(นายเสริม วินิจัยกุล)

เลขาธิการ

คณะกรรมการกฤษฎีกา

ธันวาคม ๒๔๙๑